

वत्तस्य आज्यचरुधानादेरसर्वहोमः कर्तव्यः अवत्तं सर्वं न होतव्यम् प्रतिहोमं भक्षार्थं किञ्चित्परिशेषणीयम् तच्च प्रतिहोमं पात्रान्तरे निधेयम् । अथ तस्याव-
शेषितस्य प्रतिपत्तिमाह .

हुत्वा शेषप्राशनम् ॥ ३० ॥ हुत्वा साङ्गं पाकयज्ञं समाप्य सर्वहोमान्ते कस्मिं-
श्चित्पात्रे स्थापितानां होमशेषाणामाज्यचरुधानादीनां होमकर्ता प्राशनं करोति ।

अग्निहोत्रे तदस्य पाकयज्ञस्येवेति श्रुतेः (२. ३. १. २१) ॥ ३१ ॥ यतोऽग्नि-
होत्रे अवत्तस्यासर्वहोमं तस्य भक्षणं च विधाय तत एवं श्रूयते तदुहोवाच
याज्ञवल्क्य 'पाकयज्ञस्येवेति (२. ३. १. २१) अतोऽग्निहोत्रे शेषभक्षणे पाकयज्ञस्य
शेषभक्षणं सिद्धवत्कृतं दृष्टान्तत्वेन ब्रुवन् पाकयज्ञेष्ववत्तस्यासर्वहोमं कृत्वा च
शेषप्राशनं कर्तव्यमिति दर्शयति ।

अग्नीषोमीयात्पशुषु ॥ ३२ ॥ पशुषु सवनीयानूबन्ध्यनिवृद्धेषु अग्नीयात्पशोः
सोमाङ्गभूता धर्माः प्रवर्तन्ते चोदनासाद्व्यात् प्राणिसाधनकवसामान्याच्च . एतत्प-
शुत्रयव्यतिरिक्तपशुषु निवृद्धपशोर्धर्मा भवन्तीति याज्ञिकाः . हरिस्वामिनामप्ययमे-
वाभिप्रायः यतः तानि वाऽएतानि नव समिष्टयजूषीत्यत्र (४. ४. ४. १) एवमाहुः
निवृद्धे तु प्रत्यक्षशिष्टत्वात्त्रोण्येव तद्विकारेष्वपि तान्येव दर्शितानि तदाहु-
र्नैतस्य पशोः समिष्टयजूषि जुहुयादित्यादिना । एवं प्राणिसाधनसाम्यात् स्मार्त-
पशुष्वपि धर्मप्राप्तौ विशेषमाह .

शाखानियोजनम् ॥ ३३ ॥ पाकयज्ञपशुषु शूलगवाष्टकापश्वादिषु शाखायां
पशुनियोजनम् न यूये . तदुक्तं पारस्करेण (३. ११) पशुश्चेदाप्राव्यागामग्रेणाग्नीन्य-
रीत्य पलाशशाखां निहन्तीत्यादिना ।

वपा७ हुत्वा त्रीणि पञ्च सर्वाणि वावद्यति ॥ ३४ ॥ वपाहोमानन्तरं
पशुशरीरात् त्रीण्येवादिमानि हृदयादीन्यवदानानि अवद्यति गृह्णाति हृदयं जिह्वां
क्रोडमित्येतानि . अथवा पञ्च हृदयं जिह्वां क्रोडं सव्यसक्थिपूर्वनडकं पार्श्वं
चेति . अथवा सर्वाण्येव हृदयादीन्यवदानान्यवद्यति . इति त्रयो विकल्पाः ।

सर्वाभावे शेषात्स्विष्टकृतः ॥ ३५ ॥ सर्वावदानाभावपक्षे त्रीण्यवद्यती-
त्यस्मिन्पक्षे पञ्चावद्यतीत्यस्मिन्पक्षे च शेषात् प्रधानार्थावत्तशेषात् हृदयादेः सका-